

Cơ hội và thách thức cho kinh tế Việt Nam khi tham gia Hiệp định đối tác toàn diện khu vực

LÊ VĂN TUYỀN*

Tóm tắt: Trong những năm qua, Việt Nam tích cực tham gia các hiệp định thương mại tự do (FTA), bao gồm các hiệp định song phương và các hiệp định trong khuôn khổ Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN). Trong số đó, Hiệp định Đối tác Kinh tế toàn diện khu vực (RCEP) đã chính thức được ký kết; Đây là một thỏa thuận thương mại khu vực lớn chưa từng có với sự giao hòa đa dạng của các nền kinh tế phát triển, đang phát triển và kém phát triển. RCEP ra đời sẽ tác động lớn tới sự phát triển kinh tế - xã hội của các nước, trong đó có Việt Nam. Bài viết phân tích những cơ hội và thách thức, trên cơ sở đó đề xuất một số kiến nghị nhằm tối đa hóa lợi ích kinh tế cho Việt Nam khi tham gia vào hiệp định RCEP trong thời gian tới.

Từ khóa: Hiệp định RCEP, cơ hội, thách thức, Việt Nam.

1. Đặt vấn đề

Hiệp định RCEP được khởi động vào tháng 11/2012 tại Phnom Penh (Campuchia) theo sáng kiến của ASEAN nhằm khuyến khích thương mại giữa các nước thành viên và các đối tác Trung Quốc, Ấn Độ, Nhật Bản, Hàn Quốc, New Zealand, Australia. Đây đều là những quốc gia đã có Hiệp định thương mại tự do độc lập với ASEAN. Đến tháng 11/2019, các nước thành viên đã cơ bản hoàn tất đàm phán văn kiện RCEP. Tuy nhiên lúc này, Ấn Độ đã tuyên bố rút khỏi hiệp định, với lo ngại thâm hụt thương mại gia tăng do các quy định hạ thấp hàng rào thuế quan của hiệp định sẽ khiến cho hàng hóa của nước này khó cạnh tranh với nguồn hàng giá rẻ, bao bì bắt mắt từ Trung Quốc, trong khi hàng hóa Ấn Độ lại không được bảo đảm lợi thế tương tự tại thị trường Trung Quốc.

Ngày 15/11/2020, trong khuôn khổ Hội nghị cấp cao ASEAN lần thứ 37 diễn ra tại Hà Nội, sau tám năm đàm phán, Hiệp định RCEP chính thức được ký kết. Hiệp định bao gồm 20

chương với các quy định cụ thể từ thương mại hàng hóa, thương mại dịch vụ và đầu tư, hợp tác kinh tế - kỹ thuật, sở hữu trí tuệ, cạnh tranh, giải quyết tranh chấp, thương mại điện tử, doanh nghiệp vừa và nhỏ, hợp tác kinh tế và kỹ thuật đến mua sắm của chính phủ.

Mục tiêu của RCEP là hài hòa các mạng lưới FTA thành một hiệp định thống nhất, tạo ra một bộ quy tắc thương mại duy nhất và gắn kết cho khu vực.

2. Khái quát chung về RCEP

Hiệp định RCEP là một hiệp định thương mại tự do bao gồm mười nước thành viên ASEAN và năm quốc gia mà ASEAN đã ký hiệp định thương mại tự do (Australia, Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc và New Zealand), hướng tới mục tiêu hình thành Hiệp định thương mại tự do Đông Á (EAFTA) và khởi đầu cho Đối tác kinh tế toàn diện Đông Á (CEPEA). So với các hiệp định thương mại khu vực khác thì đây là hiệp định thương mại toàn diện và lớn nhất (xem thêm Bảng 1 và Bảng 2).

* Học viện Kỹ thuật quân sự

